

درس دوم منطق پایه دهم انسانی

مهدیه شریفی پور دبیر منطق

شهرستان بندر خمیر

سال تحصیلی: ۱۴۰۰-۱۴۰۱

www.mydars.ir

باید دانست مغالطه به الفاظ بیشتر از آن باشد که به معانی؛ و اکثر مغالطات
لفظی به اشتراک اسم بُود. «مای درس»
«خواجه نصیر الدین طوسی»
«اساس الاقتباس»
گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

لفظ و معنا

ماہی درس

www.my-dars.ir

اهداف کلی :

- آموختن ارتباط زبان و ذهن «لفظ و معنا»
- درک اهمیت زبان و نحوه صحبت کردن و نوشتن عبارات در انتقال پیام و جلوگیری از خطای ذهنی.
- آموختن چند مغالطه در حوزه زبان. «الفاظ»
- آشنایی با انواع سه گانه دلالت: مطابقی، تضمینی، التزامی.

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

اهداف جزئی : بعد از پایان درس فراگیر باید بتواند :

۱- نوع دلالت لفظ بر معنا را در عبارات تشخیص دهد.

۲- معنای واژه‌ها را بشناسد.

۳- مشترک لفظی را تعریف کند.

۴- انواع دلالتها را تعریف کند.

۵- بداند که مغالطه توسل به معنای ظاهری چیست.

۶- مغالطه نگارشی کلمات به چه معناست.

۷- مغالطه در مرجع ضمیر را با ذکر مثال بیان کند.

نگاه گذرا

در این درس پس از آشنایی با **مغالطه اشتراک لفظ** ، به معرفی سه نوع دلالت لفظ می پردازیم.

۱- دلالت مطابقی

۲- دلالت تضمنی

۳- دلالت التزامی

و بر اساس همین سه نوع دلالت ؛ **مغالطه «توسل به معنای ظاهری»** را بیان می کنیم و با دو مغالطه دیگر و مثال هایشان آشنا می شویم:

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

۱- مغالطه نگارشی کلمات

۲- مغالطه ابهام در ضمیر

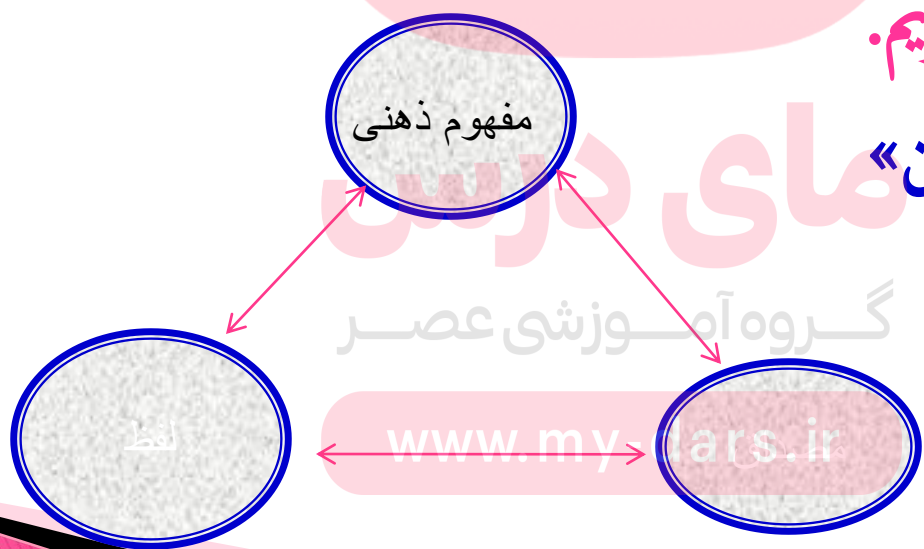
- مغالطه اشتراک لفظ: اشتباه گرفتن کلمات دارای ظاهر مشترک.
- دلالت مطابقی: زمانی که معنای اصلی و کامل لفظ، مورد نظر است.
- دلالت تضمنی: زمانی که بخشی از معنای اصلی لفظ، مورد نظر است.
- دلالت التزامی: زمانی که معنای لازمه لفظ، مورد نظر است.
- مغالطه توسل به معنای ظاهری: به کار بردن دلالت مطابقی به جای تضمنی و التزامی.
- مغالطه نگارشی کلمات: عدم رعایت علائم سجاوندی و حرکات کلمات و دیکته ان ها.
- عالم خارج: دنیای خارج از ذهن انسان، جهان واقعی.
- دلالت: حکایتگری و راهنمایی.

انسان بر اساس ارتباط سه حیطة «ذهن، زبان و خارج*» سخن می گوید.
آن چه در ذهن ما وجود دارد معنا و مفهوم است.

مثلا: مفهوم درخت در ذهن ما وجود دارد.

این مفاهیم را در قالب کلام و الفاظ بیان میکنیم و بدین طریق وارد حوزه
زبان می شویم و زمانی که این مفاهیم را در در عالم خارج می یابیم با مصادیق
آن مفهوم روبه رو می شویم.

*خارج: «عالم خارج از ذهن»

مای درسی

گروه آموزشی عصر

www.myars.ir

ذهن

مفهوم، معنی

زبان

خارج

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

رابطه

مفهوم / معنا	ذهن
مصدّق	خارج
لفظ	زبان

رابطه ذهن و زبان ← رابطه معنا و لفظ

رابطه ذهن و خارج ← رابطه مفهوم و مصداق

رابطه زبان و خارج ← رابطه لفظ و مصداق

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

ذهن انسان به صورت طبیعی بر اساس قواعدی می اندیشد ،
منطق دانان این قواعد را کشف کرده اند و به صورت علم منطق
در اختیار ما قرار داده اند .
بنابراین: قواعد منطقی ، قواعد طبیعی ذهن ما هستند که کشف و
تدوین شده اند ، نه اختراع و ابداع

مای درس

www.my-dars.ir

فکر و ذهن انسان همواره در معرض لغزش و خطا است .

در دو موقعیت:

۱. در استدلالهای پیچیده.

۲. در تعریف دقیق اصطلاحات خاص.

با به کارگیری علم منطق، سریع تر و دقیق تر می توان عوامل لغزش و
خطای فکر را تشخیص داد.

گروه آموزشی عصر

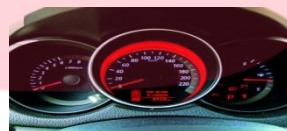

ریز نکته:

به کارگیری علم منطق است که باعث جلوگیری و تشخیص خطای فکری گردد نه صرفا دانستن علم منطق.

ویژگی های علم منطق:

۱. توسط هیچ کس اختراع نشده بلکه با کشف قواعد تفکر به دسته بندی و توضیح آن ها می پردازد.
۲. علمی کاربردی است که باید به صورت عملی فرا گرفته شود (مانند دوچرخه سواری، شناو...).
۳. دانش منطق ابزاری در خدمت سایر علوم است مانند:

سیستم کنترل خودرو:

شاقول بنایی:

ترازوی مغازه داران:

www.my-dars.ir

مای درس

گروه آموزشی

تبحر در علوم کاربردی نیاز به تمرین و ممارست دارد و از آن جا که منطق علمی کاربردی است، برای مهارت یافتن در آن نیاز به تمرین و ممارست است.

هر که نهایت تلاش خود را برای رسیدن به هدف
به کارگیرد، به تمام خواسته‌هایش می‌رسد
امام علی (ع)

مای درس

www.my-dars.ir

دانستن منطق:

۱. دانستن منطق برای فهم فلسفه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. برای فهم فلسفه و ارزیابی اندیشه‌های فلسفی.
۲. نیاز ما در زندگی برای درست فکر کردن و تصمیم گرفتن.
۳. استدلال آوری و تعریف کردن صحیح، اموری نیستند که تنها در محیط تحصیلی با آنها سر و کار داشته باشیم این امور قسمتی از سخنان روزانه ما را تشکیل می‌دهند

تصویر

اقسام علم:

تصدیق

۱- **تصور:** ادراک ما از مفاهیم مختلف همچون مثلث، سیرغ و..... را تصور می گویند. یعنی زمانی که مفهومی همچون مثلث را می شناسیم در واقع نسبت به آن تصور به دست آورده ایم به این علم ما به مثلث علم تصویری می گویند.

مای درس

ویژگی های تصور:

۱. یکی از اقسام علم است.
۲. به واقعیت داشتن یا نداشتن آن کاری نداریم. www.maydars.com
۳. به ارتباط آن با مفاهیم دیگر و سایر امور کاری نداریم.

۲- **تصدیق:** زمانی که میان دو یا چند تصور نسبتی برقرار کنیم که در آن حکم و قضاوت وجود داشته باشد، با تصدیق مواجه شده ایم مثلاً «**مثلث سه ضلعی است**» یک تصدیق است. زیرا در آن حکم به بودن نسبت. میان تصور «**مثلث و سه ضلعی**» شده است.

ویژگی های تصدیق:

۱. یکی از اقسام علم است.
۲. دارای حداقل دو تصور است.
۳. در آن حکم قضاوت وجود دارد.
۴. قابلیت صدق و کذب دارد. **یوه آموزشی عصر**
۵. در آن اوصافی را به چیزی نسبت می دهیم یا از آن سلب می کنیم.

مای درس

www.may-dars.com

به کمک تعریف

به کمک استدلال

تصورهای معلوم

تصورهای مجهول

تصور:

تصدیق های معلوم

تصدق های مجهول

تصدیق:

www.my-dars.ir

اقسام تفکر:

تفکر و اندیشیدن برای گسترش علم و کاهش مجهولات است و از آن جایی که علم تقسیم شد به تصور و تصدیق.

می توانیم بگوییم تفکر راه رسیدن به تصور و تصدیق جدید است.

به تفکری که ما را به تصور جدید برساند تعریف می گویند.

به تفکری که ما را به تصدیق جدید برساند استدلال می گویند

تعریف

تصور

گروه آموختنی عصر
اقسام تفکر:

اقسام علم:

استدلال

تصدیق

www.my-dars.ir

سوالات تشریحی:

۱- چرا در منطق به بحث الفاظ توجه می شود؟ زیرا برای بیان و انتقال افکار خود به دیگران از الفاظ استفاده می کنیم. خطای در الفاظ و معنای آنها می تواند باعث خطا در اندیشیدن (تعریف و استدلال) شود.

۲- اقسام دلالت لفظ بر معنا را نام ببرید و براد هر یک مثالی بیاورید.

دلالات مطابقی: دلالت لفظ بر معنا که مطابق با معنای اصلی لفظ است (دالت بر کل معنا) موبایلی خریدم.

دلالات تضمینی: دلالت لفظ بر معنای متضمن «در بردارنده» بخشی از معنای اصلی لفظ است (دالت بر جزء معنا) موبایلم شکست.

دلالات التزامی: دلالت لفظ بر معنا که بر لازمه یک شیء دلالت می کند : موبایل بارانم کردی.

سوالات تستی:

۱- برای بیان و انتقال افکار خود به دیگران از منطق استفاده می کنیم خطا در یکی آنها باعث خطا در سایر موارد شود . درست

۲- وظیفه منطق جلوگیری از خطای اندیشه و ذهن است و ذهن با دو حیطه زبان و جهان خارج ارتباط دارد. درست

۳- اشتباه در کتابت و نگارش نمی تواند باعث پدید آمدن خطای ذهنی شود . نادرست

خدایا چنان کن سرانجام کار تو خوشنود باشی و ما رستگار

از حسن توجه شما عزیزان سپاسگزارم

پایان

شریفی پور

www.my-dars.ir

